

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. IV. Solvuntur objectiones

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

gratia & veritatis. Fuit quoque in ipso mediatore à sui conceptione gratia capitis. Non solum autem in quantum Deus caput est Ecclesiae, sed etiam in quantum homo & influit motum & spiritum gratiae in cunctos qui illi copulantur per fidem rectam, vel fidei sacramentum. Fuit etiam gratia unionis, de qua supra dictum est. Hæc Justinianus de plenitudine gratiae Christi. Sed cave ne putes hanc tantam diversitatem gratiarum, ex quibus hanc plenitudinem constat, constare ex multiplicibus formis supernaturalibus specie diversis; unica enim gratia Christi habitualis, vel unio hypostatica, ad illa omnia sufficit.

§ II.

Duo corollaria notatu digna.

47 **E**X dictis inferes primò, plenitudinem gratiae formalem esse propriam Christo, non verò plenitudinem subjectivam.

Prima pars hujus corollarii patet ex supra dictis, solus enim Christus habet gratiam, & in maxima excellentia seu intentione quæ haberi potest de lege Dei ordinaria, & in maxima extensione ad omnes gratiae effectus.

Secunda etiam manifesta est: Tunc enim aliquis dicitur habere plenitudinem gratiae subjectivam, seu ex parte subjecti se tenet, quando habet omnem gratiam ad suum statum seu officium pertinentem; & secundam mensuram ei à Deo præfixam, ut in secunda suppositione declaravimus: At non solum Christus, sed etiam sancti habent gratiam intentionem secundum mensuram à Deo præfixam, juxta illud Pauli ad Ephesios 4. Unicuique nostrum data est gratia secundum mensuram donatus Christi. Similiter plures sancti habuerunt omnem gratiam ad eorum statum & officium pertinentem, unde idem Apostolus ad Ephesios 3. Mihi omnium Sanctorum minimo data est gratia hæc illuminare omnes. &c. Ergo plenitudo gratiae subjectiva, non est propria Christi, sed pluribus Sanctis convenit. Quare S. Doctor hic art. 10. ad 1. Beata Virgo dicta est plena gratia, non ex parte ipsius gratiae, quia non habuit gratiam in summa excellentia quæ potest haberi, nec ad omnes effectus gratiae, sed dicitur fuisse plena gratia per comparisonem ad ipsam, quia sicut habebat gratiam sufficientem ad statum illum ad quem erat electa à Deo ut esset scilicet mater unigeniti eius. Et similiter Stephanus dicitur plenus gratia, quia habebat gratiam sufficientem ad hoc quod esset idoneus minister & testis Dei, ad quod erat electus. Et idem dicendum de aliis. Harum tamen plenitudinum una est plenior altera, secundum quod aliquis est divinitus præordinatus ad altiore vel inferiore statum. Unde inter omnes sanctos Beaulima Virgo, utpote ad dignitatem matris prædestinata, plenitudinem gratiae subjectivam perfectissimè habuit, ut disertè declarat D. Bernardus homilia 3. super Missus est, his verbis: Legimus in Actibus Apostolorum, Stephanum plenum gratia, & Apostolos fuisse repletos Spiritu sancto, sed longè dissimiliter à Maria. Alioquin nec in illo habitavit plenitudo divinitatis corporaliter, quemadmodum in Maria; nec illi conceperunt de Spiritu sancto, quomodo Maria.

48 Inferes secundò, In Christo plenitudinem gratiae formalem, coincidere cum plenitudine gratiae subjectivæ: quia est in illo in summo secundum determinationem divinæ voluntatis & sapientiae, nam inter gradus gratiarum quos Deus

A impertiri decrevit, supremum Christo concessit. Non sic in aliis sanctis, & idè in illis plenitudo gratiae subjectivæ, cum plenitudine formalis non coincidit, sicut in Christo.

§. III.

Alia difficultas expeditur.

Dico secundò: gratia Christi habitualis intentione superat totam gratiam Angelorum omnium simul sumptorum. Ita Alvarez disputat. 37. & Suarez disp. 22. lect. 2. in fine, & sequitur quæ ex jam dictis: Nam si anima Christi gratiam recepit, ut ex ea quodam modo interfunderetur in alios; & si de plenitudine ejus omnes creature rationales accipiunt quædam tantum gratiarum particulas, nunquam ad æquivalentiam simul collectarum, ejus plenitudinem, sed in totam gratiam Angelorum omnium & hominum simul sumptorum intentione superaret, nec esset ita sentit de verò justitiae Sole, & gratiarum omnium fonte. Sicut enim Sol plus solus lucis habet, quam quævis loca distantia, ita & Christus plus sanctitatis & gratiarum solus, quam simul omnes sancti in celo & in terra, habentes de plenitudine ejus exiguam participationem. Item sicut fons plus aquæ habet, quam rivi omnes ad quos ab ipso aqua defluit, ita & Christus, quæsi pulcherrimè fons gratiarum comparat S. Bernardus (serm. de nativitate Dei), ubertorem gratiam sanctificantem adeo est, quam omnes simul qui ab eo gratiam habent, et hoc quia est unigenitus, & filius naturalis: propterea dicitur ad Hebræos 1. Tantumlior Angelis effectus (non solum in gratia unione, sed etiam in gratia habituali) quanto differtur præ illa nomen hereditavit: cui enim dixit aliquando Angelorum filius meus es tu, ego bodie genui te. Ubi Cyrillus libro 1. in Joann. cap. 17. Sancti vultus in domo sunt, filius autem in domo sua versatur. Ex quo infertur, quod alij sancti habuerunt quædam gratias minores, Christus amplam & totam hereditatem. Et Hieronymus in caput undecimum Isaie: Qui in ipso complacuit omnem plenitudinem divinitatis habitare corporaliter, nequaquam per partes, ut sancti sancti, sed juxta Evangelium quod Hieronymus conscriptum legunt Nazareth, descendit super eum omnis fons Domini. Ergo Scripturæ & SS. Patrum consensum est asserere, gratiam Christi habitualis, totam gratiam Angelorum & hominum, simul & collectivè sumptam, intentione superare.

§. IV.

Solvuntur objectiones.

Objicies primò contra primam conclusionem: Gratia Christi non fuit infinita intentione, sed potuit augeri, ut dicemus articulo sequenti, & similiter non produxit in Christomnes virtutes quæ ab ea solent emanare, numerum fidem, spem, & poenitentiam: Ergo nec intensiva nec extensiva plenitudo gratiae fuit in anima Christi.

Respondeo, concessio Antecedente, negando Consequentiam, licet enim gratia Christi intensivè finita fuerit, fuit tamen summa quæ Deo ordinatione danda erat, quod sufficit animæ Christi plenitudinem gratiae habere dicitur, & collectionem totius gratiae omnibus

Ita tum Angelis tum hominibus collata exce-
dere. Ad illud quod subiungitur de fide & spe,
quæ non fuerunt in Christo, responderet Divus
Thomas hic articulo nono ad primum, quod
fides & spes nominant effectum gratiæ cum quodam de-
fectu qui est ex parte recipientis gratiam, inquantum
sibi fides est de non visis, & spes de non habitis: unde
de non oportet quod in Christo, qui est author gratiæ,
fuerint defectus quos importat fides & spes, sed quid-
quid est perfectio in fide & spe, in Christo est multo
perfectius. Sicut in igne non sunt omnes modi caloris de-
fectus ex defectu subiecti, sed quidquid pertinet ad per-
fectionem caloris.

Obijciens secundò contra secundam conclu-
sionem: Gratia habitualis fuit collata Christo à
principio suæ conceptionis, iuxta dispositionem
liberi arbitrii, per actum charitatis, ut disputa-
tione præcedenti dictum est: Sed videtur impos-
sibile quod unicuique actus charitatis in illo instan-
ti conceptionis elicitus, fuerit tam intensus ut
excederet intensiorem actum charitatis Ange-
lorum, subindeque exigeret intensiorem gratiã,
quàm sit in omnibus illis collectivè sumptis: Er-
go gratia habitualis Christi Domini, non exce-
dit in intensiōe omnem gratiam Angelorum,
& hominum simul sumptam.

Respondeo, concessa Majori, negando Mi-
norem: Christus enim à primo cōceptionis mo-
mento ardentissimam charitatem erga Deum e-
rexit, eamque usque ad ad intensam, ut præ ca
non modò sanctorum quorumlibet virorum
cōtempere inter nos celebrati ardore, sed etiam
Cherubimorum & Seraphimorum incendia, pla-
ne fingeant, ut luculenter ostendit Joannes A-
vila Tractatu in illud *Audi filia*, capite 78. 79. &
do latine expresso à Rosignolio libro tertio di-
ctis. Christ, perfectionis capite vigesimo sexto.
Ratio etiam id suadet. Nam perfectio charitatis
in Deum, ex perfectione & charitate notitiæ quã
cognoscitur, metienda est, cum cognitio intel-
lectus sit regula actuum voluntatis: At Christus
per scientiam infusam, & visionem beatificam,
Dei vultum & infinitam ejus pulchritudinem, à
primò conceptionis momento clarissime con-
spexit: Ergo actus charitatis quem tunc eliciit
(sive illius regula dicatur esse visio beata, sive a-
ctus scientiæ infusæ) ferventissimus fuit, & ad ad
intensam, ut omnium actuum charitatis Angelo-
rum & hominum intensiōnem acervorem ex-
celleret. Ex quo infert sanctus Thomas infra qu.
33. art. 4. quod Christus in primo instanti suæ conce-
ptionis accepit non solum tantam gratiam, quantam
comprehensores habent, sed etiam omnibus comprehen-
sibus majorem.

Obijciens terciò: Si quæ ratio suaderet ponere
tam intensam gratiam in Christo, maxime quia
est capax Angelorum & hominum, & sic in ipso
tanquam in capite debet contineri omnis gratia
in membra derivanda: At ex ratione seu dignita-
te capitis non recte colligitur tanta intensio gra-
tiæ, sed potius oppositum: Ergo, &c. Major patet
ex supra dictis, Minor verò suadet. Debet esse
proportio & analogia inter caput naturale &
morale, & inter corpus naturale & mysticum:
Sed in corpore naturali esset magna impropor-
tio si caput excederet in quantitate molis totum
corpus: Ergo similiter in corpore mystico erit
improporatio, & veluti monstruositas, si gratia
Christi ut capitis, excedat vel ad æquet secundum
intensiōnem omnem gratiam totius corporis
collectivè sumptam.

Tomus IV.

Respondeo, concessa Majori, negando Mi-
norem, ad cuius probationem dicendum est, quod
illa analogia & similitudo corporis mystici Ec-
clesiæ ad corpus naturale, non debet tenere in
omnibus, sed in aliquibus; quadrat enim illa si-
militudo quoad influxum qui à capite derivatur
in membra, & quoad eminentiam ejus supra alia
membra, & quia sicut in capite sunt omnes sen-
sus, ita & in Christo fuerunt omnes gratiæ, ut ait
Augustinus Epistolâ ad Dardanum. Deficit ta-
men in hoc, quod quia in naturalibus, præsertim
in viventibus, forma substantialis vendicat sibi
determinatam quantitatem, tam in capite, tum
in membris, ut suas operationes vitales exercere
valeant, necesse est, ut caput naturale minorem
quantitatem molis habeat, quàm totum corpus.
Cæterum gratia habitualis, quæ est forma quã
vivificatur corpus mysticum Ecclesiæ, non ven-
dicat sibi determinatam intensiōnem, sed potest
augeri in infinitum, ut articulo sequenti dice-
mus. Unde in capite corporis mystici, potest re-
periri magis intensa gratia, quàm sit in omnibus
aliis, absque eo quod influxus capitis in mem-
bra impediatur, quin potius ad dignitatem & ex-
cellentiã capitis pertinet, ut in tanta abundan-
tia fuerit ei collata gratia habitualis.

Obijciens quartò: Plures Sancti in Scriptura
dicuntur pleni gratiã, sicut & Christus, ut B. Vir-
go, D. Stephanus, & Apostoli: Ergo gratia Chri-
sti habitualis, totam gratiam Angelorum & ho-
minum simul sumptam, non videtur in intensiō-
ne excedere; nulla enim major intensio vel ab-
undantia concipi potest, quàm plenitudo.

Sed negatur Consequentia, ut enim supra di-
cemus, cum aliqui Sancti in Scriptura pleni gra-
tiã dicuntur, hoc de plenitudine subjectiva, quæ
solum importat omnem gratiam ad statum &
officium ad quod à Deo vocati sunt pertinentẽ,
intelligendum est. Cum verò Christus plenus
gratiã appellatur, hoc de plenitudine non solum
subjectiva, sed etiam formali intelligi debet, id
est de gratia existente in summa intensiōne quæ
de lege & potentia Dei ordinaria haberi potest
ut supra declaravimus. Unde bellè Origenes ho-
mil. 29. in Lucam: Quando legi in Evangelio, Iesus
autem plenus Spiritu sancto reversus est: & in Actibus
Apostolorum ubi dicitur quod repleti fuerunt Spiritu san-
cto, vide ne aequaliter putes esse Apostolos Salvatori: sed &
Iesum, & Apostolos, & aliam quemlibet Sanctorum, ple-
nos Spiritu sancto agnosce, secundum mensuram vascula
sui. Et quomodo v. g. si volueris dicere, hæc vasa plena sunt
vino & oleo, non statim indicas quod equali mensura
plena sint: siquidem aliud sextarium capere potest, aliud
urnam, aliud amphoram: eodem modo & Iesus & Pau-
lus pleni erant Spiritu sancto; sed multo vas Pauli minus
erat vase Iesu, & tamen erat secundum mensuram u-
trumque completum.

S. V.

Duo Corollaria notata digna.

EX dictis inferes primò, gratiam habitualetm
in Christo habere statum perfectum & sibi
connaturalem: ut enim aliqua forma in statu per-
fecto & connaturali esse dicatur, tria potissimum
requiruntur, nempe quòd nihil habeat admix-
tum de suo contrario, quod sit conjuncta suo
principio & fonti à quo derivatur, & quod ha-
beat omnem intensiōnem & plenitudinem sibi
connaturaliter debitam. Sicut lux in Sole, & æ-
ther

B B B B

lor